

4

AA-1082199-1

BEELD IKEA

Zo strak als Joost Swarte

De handleidingen van IKEA geprezen om hun universele beeldtaal

Zwedse schroefjes die niet met een schreufvedreujer maar met een sleutelje moeten worden aangedraaid. Youp van 't Hek kon twintig jaar geleden nog met veel succes grappen maken over de onmogelijke montage-instructies van IKEA. Vandaag komt Jan Fredlund, hoofd productontwikkeling bij het woonwarenhuis, vanuit Zweden naar Amsterdam om de Paul Mijksenaar Award 2015 voor functioneel design in ontvangst te nemen.

Eenvoud, bruikbaarheid en schoonheid - dat zijn de drie klassieke criteria waarop bewegwijzeringsspecialist Mijksenaar kandidaten voor zijn prijs beoordeelt. In 2011 reikte de oud-hoogleraar Vormgeving Visuele Informatie aan de TU Delft de prijs voor het eerst uit. Die ging toen postuum naar Edward N.

Hines (1870-1938), de man die honderd jaar geleden de witte middenlijn op wegen bedacht. Twee jaar geleden kreeg de Belgische ingenieur Hugo Bollen de prijs voor zijn ontwerp van het fietsknooppuntennetwerk.

Wegbewijzeraar is enthousiast

Mijksenaar, die met zijn ontwerpbureau IKEA heeft geholpen met de bewegwijzering in de winkels, is heel enthousiast over de derde prijswinnaar: de anonieme tekenaars van de communicatieafdeling van IKEA. „Daar hebben ze de afgelopen dertig jaar iets ontwikkeld waar de hele wereld naar op zoek is: een visueel Esperanto, een universele beeldtaal die zowel in Nederland als in China en India wordt begrepen.”

Mijksenaar spreekt van „een ongeëvenaard consistent en prachtig uitgevoerd oeuvre”, waarvan de tekenstijl

vergelijkbaar is met die van Kuifje en Joost Swarte. „Het is de klare lijn. Details uit de instructies zou je zo kunnen ophangen in een museum.”

Keukentafel als renaissancewerk

Gevraagd naar zo'n fraai detail vertelt Mijksenaar over de tekening die IKEA gebruikt om duidelijk te maken dat bijvoorbeeld een keukentafel te zwaar is om alleen te tillen. „Dan krijg je een tekening waarbij twee of drie mensen met het voorwerp in de weer zijn. Die plaatjes doen me denken aan renaissance-schilderijen met de graflegging van Christus.”

Wie steekt er nog de draak?

Cabaretiers steken volgens Mijksenaar allang niet meer de draak met de instructies. De kwaliteit van de gebruiksaanwijzingen - Mijksenaar heeft er in

totaal 60.000 verzameld, niet alle van IKEA - is in de loop der jaren sterk verbeterd.

Dat ondervond ook Youp van 't Hek. Kon hij in 1994 nog een conference maken over mislukte montage van een stapelbed, onlangs slaagde hij er samen met zijn kinderen in een aantal Zweedse bedden in elkaar te zetten. „Alleen die lattenbodems, dat blijft een dingetje.”

Van 't Hek ziet een patroon. Bellen met de helpdesk van T-Mobile gaat tegenwoordig ook probleemloos, zegt hij, verwijzend naar een actie die hij vijf jaar geleden opzette tegen de gebrekkige serviceverlening van de telefoonprovider. Met een lach: „Mijn werk is kennelijk niet voor niets geweest, ik doe er toe. Eigenlijk had Mijksenaar die prijs aan mij moeten geven.”

Arjen Ribbens

Iedereen begrijpt IKEA's universele beeldtaal, van Nederland tot China en India